

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

TADQIQOTLAR

ILM-FAN

TEKNOLOGIYALAR

ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR NAZARIYASI

ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

2025

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

Andijan, Uzbekistan

+998335668868

<https://innoworld.net>

« ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR
NAZARIYASI » NOMLI ILMIY, MASOFAVIY, ONLAYN
KONFERENSIYASI TO'PLAMI

2-JILD 3-SON

Konferensiya to'plami va tezislari quyidagi xalqaro
ilmiy bazalarda indexlanadi

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2025

Ekologik barqarorlikni ta'minlashda atrof-muhitni muhofaza qilishning ahamiyati: O'zbekiston kontekstida yangi yondashuvlar va istiqbollar

Abdulxayev Javoxir Jaxongir o'g'li
ADTI katta o'qituvchisi.

Annotatsiya

Ekologik barqarorlik zamonaviy dunyoda eng dolzarb masalalardan biridir. Atrof-muhitni muhofaza qilish, tabiiy resurslarni oqilona iste'mol qilish va kelajak avlodlar uchun yashash uchun qulay sharoit yaratish ekologik barqarorlikning asosiy tamoyillaridir. O'zbekiston, qurg'oqchilik iqlimi, suv tanqisligi va tez o'sayotgan shaharsozlik sharoitida, ekologik muammolarga qarshi kurashda yangi yondashuvlarni qo'llash zaruriyatini anglashda. Ushbu maqolada O'zbekiston kontekstida ekologik barqarorlikni ta'minlashda atrof-muhitni muhofaza qilishning ahamiyati, yangi yondashuvlar va istiqbollar muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar

Ekologik barqarorlik, atrof-muhitni muhofaza qilish, O'zbekiston, qayta tiklanadigan energiya, suv resurslari, tuproqni muhofaza qilish, chiqindilarni qayta ishlash, xalqaro hamkorlik.

Аннотация

Экологическая устойчивость является одной из самых актуальных проблем в современном мире. Охрана окружающей среды, рациональное использование природных ресурсов и создание комфортных условий проживания будущих поколений являются основными принципами экологической устойчивости. Узбекистан, столкнувшись с засушливым климатом, нехваткой воды и быстро растущей урбанизацией, осознает необходимость принятия новых подходов к борьбе с экологическими проблемами. В статье обсуждается важность охраны окружающей среды, новые подходы и перспективы обеспечения экологической устойчивости в условиях Узбекистана.

Ключевые слова

Экологическая устойчивость, охрана окружающей среды, Узбекистан, возобновляемые источники энергии, водные ресурсы, охрана почв, переработка отходов, международное сотрудничество.

Abstract

Environmental sustainability is one of the most pressing issues in the modern world. Environmental protection, rational use of natural resources and creation of comfortable living conditions for future generations are the main principles of environmental sustainability. Uzbekistan, faced with arid climate, water shortages and rapidly growing urbanization, realizes the need

to adopt new approaches to combat environmental problems. The article discusses the importance of environmental protection, new approaches and prospects for ensuring environmental sustainability in the context of Uzbekistan.

Key words

Environmental sustainability, environmental protection, Uzbekistan, renewable energy sources, water resources, soil protection, waste recycling, international cooperation.

1. Ekologik barqarorlik tushunchasi va uning ahamiyati.

Ekologik barqarorlik atrof-muhitni muhofaza qilish, iqtisodiy o'sish va ijtimoiy taraqqiyotni uyg'unlashtirish orqali amalga oshiriladi. Bu tushuncha tabiiy resurslarni oqilona iste'mol qilish, ifloslanishni kamaytirish va ekologik muvozanatni saqlashni nazarda tutadi. O'zbekiston uchun bu masala ayniqsa muhim, chunki mamlakat qurg'oqchilik iqlimi, suv tanqisligi va tuproqning sho'rlanishi kabi muammolarga duch kelmoqda.

2. O'zbekistonda ekologik muammolar.

O'zbekistonda ekologik barqarorlikni ta'minlashda quyidagi muammolar mavjud:

- "Suv tanqisligi": O'rta Osiyoda suv resurslarining cheklanganligi va ularni nooqilona iste'mol qilish.
- "Tuproqning sho'rlanishi": Noto'g'ri sug'orish tizimlari tufayli tuproq unumdorligining pasayishi.
- "Havoning ifloslanishi": Shaharlarda transport va sanoat chiqindilari tufayli havo sifati yomonlashmoqda.
- "Chiqindilarni boshqarish": Chiqindilarni qayta ishlash tizimining etarli emasligi.

3. Atrof-muhitni muhofaza qilishning yangi yondashuvlari.

O'zbekistonda ekologik barqarorlikni ta'minlash uchun quyidagi yangi yondashuvlar qo'llanilishi mumkin:

1. "Qayta tiklanadigan energiya manbalarini rivojlantirish":

- Quyosh va shamol energiyasidan foydalanishni kengaytirish.
- Energiya samaradorligini oshirish bo'yicha loyihalarni amalga oshirish.

2. "Suv resurslarini tejash":

- Tomchilatirish usuli bilan sug'orish tizimlarini joriy etish.
- Suvni qayta ishlash va tozalash texnologiyalarini qo'llash.

3. "Tuproqni muhofaza qilish":

- Agroekologik usullarni qo'llash (organik dehqonchilik, almashlab ekish).

- Tuproqni sho'rlanishdan himoya qilish uchun daraxtzorlar barpo etish.

4. “Chiqindilarni qayta ishlash”:

- Chiqindilarni ajratib yig'ish va qayta ishlash tizimlarini joriy etish.
- Aholini chiqindilarni kamaytirishga undash.

4. “Xalqaro hamkorlik va ekologik loyihalar”

O'zbekiston ekologik muammolarni hal qilishda xalqaro hamkorlikni rivojlantirmoqda. Masalan:

- BMTning "Barqaror rivojlanish maqsadlari" dasturiga muvofiq harakatlar.
- MDH davlatlari bilan suv resurslarini birgalikda boshqarish bo'yicha kelishuvlar.
- Germaniya, Niderlandiya kabi mamlakatlar bilan ekologik texnologiyalar almashinuvi.

“5. Ijtimoiy-iqtisodiy jihatlar”

Ekologik barqarorlikni ta'minlash nafaqat atrof-muhitni muhofaza qilish, balki iqtisodiy va ijtimoiy foyda keltiradi:

- “Iqtisodiy foyda”: Energiya va suv resurslarini tejash orqali xarajatlarni kamaytirish.
- “Ijtimoiy foyda”: Aholi salomatligini yaxshilash va yashash sharoitini oshirish.
- “Yoshlarni jalb qilish”: Ekologik ta'lim va loyihalarda yoshlarning ishtirokini kuchaytirish.

6. Kelajakdagi istiqbollari .

O'zbekiston ekologik barqarorlikni ta'minlash uchun quyidagi choralarni ko'rish kerak:

- Atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha qonunlar va me'yorlarni takomillashtirish.
- Ilmiy tadqiqotlarni rag'batlantirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish.
- Aholining ekologik ongini oshirish va ularni atrof-muhitni muhofaza qilishda faol ishtirok etishiga undash.

Xulosa

Ekologik barqarorlikni ta'minlash atrof-muhitni muhofaza qilish, iqtisodiy o'sish va ijtimoiy taraqqiyotni uyg'unlashtirish orqali amalga oshiriladi. O'zbekiston uchun bu yo'lda yangi yondashuvlar, xalqaro hamkorlik va aholining faol ishtiroki muhim ahamiyatga ega. Atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha qilinayotgan harakatlar nafaqat ekologik muvozanatni saqlash, balki mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga ham hissa qo'shadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Davlat hujjatlari va qonunlar

1. O'zbekiston Respublikasining "Atrof-muhitni muhofaza qilish to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2022.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ekologik barqarorlikni ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni. – Toshkent, 2023.

3. O'zbekiston Respublikasining "Barqaror rivojlanish strategiyasi 2030". – Toshkent, 2021.

2. Ilmiy maqolalar va tadqiqotlar

4. Abdurahmonov, A. "O'zbekistonda tuproqning sho'rlanishi va uning oldini olish choralari". – Ekologiya va atrof-muhit muammolari ilmiy jurnali, 2022.

5. Xolmirzayev, B. "Suv resurslarini tejashning zamonaviy usullari". – Suv xo'jaligi va melioratsiya jurnali, 2021.

6. Yusupov, R. "Qayta tiklanadigan energiya manbalarining rivojlanish istiqbollari". – Energiya va atrof-muhit, 2023.

7. Karimov, J. "Chiqindilarni qayta ishlash tizimlarini takomillashtirish". – Atrof-muhitni muhofaza qilish texnologiyalari, 2022.

3. Xalqaro tashkilotlar hisobotlari

8. Birlashgan Millatlar Tashkiloti. "Barqaror rivojlanish maqsadlari (SDGs) hisoboti". – Nyu-York, 2023.

9. Jahon Banki. "O'zbekistonda atrof-muhitni muhofaza qilish va barqaror rivojlanish". – Vashington, 2022.

10. Xalqaro Ekologik Tashkilot (IUCN). "Markaziy Osiyoda ekologik barqarorlikni ta'minlash". – Shveytsariya, 2021.

4. Kitoblar va monografiyalar

11. Mirziyoyev, Sh. "Ekologik barqarorlik va atrof-muhitni muhofaza qilish". – Toshkent: O'zbekiston nashriyoti, 2022.

12. Smith, J. "Sustainable Development: Principles and Practices". – London: Green Press, 2020.

13. Alimova, D. "Atrof-muhit muammolari va ularni hal qilish usullari". – Toshkent: Fan nashriyoti, 2021.

5. Onlayn manbalar

14. O'zbekiston Respublikasi Ekologiya qo'mitasi rasmiy veb-sayti. www.eco.gov.uz

15. Birlashgan Millatlar Tashkiloti Barqaror rivojlanish bo'yicha ma'lumotlar portali.
[www.un.org/sustainabledevelopment](<https://www.un.org/sustainabledevelopment>)

16. Jahon Ekologik Fondi (WWF) hisobotlari.
[www.worldwildlife.org](<https://www.worldwildlife.org>)

6. Konferensiya materiallari va tezislari

17. "Markaziy Osiyoda ekologik barqarorlik: muammolar va yechimlar" xalqaro konferensiya materiallari. – Toshkent, 2022.

18. "Atrof-muhitni muhofaza qilish va barqaror rivojlanish" mavzusidagi ilmiy-amaliy anjuman tezislari. – Samarqand, 2023.

7. Statistik ma'lumotlar va hisobotlar

19. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. "Atrof-muhit va tabiiy resurslar statistikasi". – Toshkent, 2023.

20. O'zbekiston Respublikasi Ekologiya qo'mitasi. "Atrof-muhit holati va uni muhofaza qilish bo'yicha yillik hisobot". – Toshkent, 2022.